

Farkas Tibor Józsefné

Női kosztüm és kabát
formaváltozatainak és textíliáinak
modellrajzon való megjelenítése

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Gyártmányfejlesztés és gyártáselőkészítés a ruhaiparban

A követelménymodul száma: 1299-06 A tartomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-005-50

STÍLUSISKOLA: KOSZTÜMÖK, KABÁTOK

A XX. században, különösen az első világháborút követően a nők már nem akartak úgy élni és úgy öltözködni, mint anyáik és nagymamáik. Coco Chanel – akinek ars poetica-ja volt a kényelmes öltözködés – teljes kollekciókat alapozott a forradalmian új ruhadarabra, a kosztümre. Az alapruhatár napjainkban is a női kosztüm köré szerveződik.

1. ábra. Audrey Tautou Chanel szerepében

A női ruhatár manapság több, különböző hosszúságú és különféle alapanyagból készült rövid vagy hosszú kabátot, dzsekit is tartalmaz, melyekkel az alkalomnak és az időjárásnak megfelelően teljessé tehető az öltözet.

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A vállalat, melynél ruhaipari technikusként dolgozik profilváltásra készül. Megbízója arra kéri, vegyen részt a női kosztüm- és kabátkollekció kialakításának munkálataiban. Az új megbízáshoz – úgy érzi – át kell tekintenie, melyek a legfontosabb ismertetőjegyek, stílusirányzatok, anyagtipusok a kosztümök és kabátok világában.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Kosztüm, az azonos alapanyagból készült kabát és szoknya, illetve nadrágkosztüm vagy női öltöny, ha a kabáthoz nadrágot párosítanak.

2. ábra. Business kosztüm

Az üzleti öltözködésben (business look) a kosztüm, a férfi öltöny megfelelője, bázis ruhadarab.

A kosztüm alatt viselhető blúz vagy body, illetve top. Esetenként a kosztümkabátot közvetlenül a testen viselik (body kosztüm). A férfi öltönynek megfelelő kosztümöket szokás angolos- vagy angol kosztümnek is nevezni, míg a lágyabb vonalvezetésű, nőiesebb, könnyebb kidolgozású kosztümöket franciás kosztümnek nevezni.

Ennek megfelelően szokás az előbbi kosztümtípus készítőit "angol" női szabónak, az utóbbit "francia" női szabónak nevezni.

Abban az esetben, ha a kosztümkabát anyaga eltér a szoknyától, illetve a nadrág anyagától kombinált öltözékről (coordinates) beszélünk.

Coordinates: (angol eredetű szó, jelentése: összehangol) A nem teljesen egyforma, de azonos karakterű, un. társ- vagy partneranyagokból készült többrészes együttesek elnevezése. A partneranyagok eltérő fonaltípusból készülnek, de mintázatuk megegyezik az alapanyagéval, gyakran más színben vagy más léptékben (a mintaelem nagysága). Az is előfordulhat, hogy az anyagok mintázata különböző, de a színük azonos és illenek egymáshoz.

3. ábra. Különleges blézer nadrággal

A kosztümkabát stílusát főleg sziluett, az alapanyag, a vállvonal, a gallér és a kihajtó határozza meg.

A business kosztüm üzleti, munkahelyi megjelenésre szánt ruhadarab. Legfontosabb szerepe, hogy viselője – anélkül, hogy nőiességét elveszítené – magabiztosságot, tekintélyt, hitelességet sugározzon. Alapanyaga leggyakrabban fekete, szürke, kék, többnyire sima felületű gyapjuszövet. Kedveltek a bézs, a piszkosfehér és lila színek is. Harsány mintázatok nem, de a klasszikus krétacsíkos vagy mikro mintás szövet a business kosztümhöz is kiváló. A színek, alapanyagok, formák megválasztásánál a legfontosabb szempont, hogy a business kosztüm tulajdonképpen munkaruha.

Az üzleti életben az öltözködéssel kapcsolatban elterjedt a "power dressing" vagyis a "hatalmat sugárzó öltözködés" fogalma. A hivatásában sikerre vágyó nő az öltözködésében is igyekszik kinyilvánítani profizmusát, határozott fellépését erősíti az "üzleties" megjelenés is.

A nappali kosztüm ünnepélyesebb ruhadarab, viselhető délelőtti alkalmi eseményeken, fogadásokon, ünnepi ebéden, esküvőn. Esti ünnepi megjelenés különleges alapanyagú és különleges szabászati megoldású alkalmi kosztümökkel biztosítható.

Deux-pièces (francia szó, jelentése két darab): Az olyan kétrészes ruhák elnevezése, melyek szoknyából és könnyű felsőrészből állnak (ilyen a 4. ábrán a jobb oldali modell).

4. ábra. Üzleti és délutáni megjelenés hasonló szabásvonalú kosztümben

1. A kosztümkabát/blézer

Hasonlóan a férfi ruházathoz a kosztümkabát is lehet egy- vagy kétsoros gombolású, de záródhat húzózárral is, illetve lehet záródás nélküli.

Megkülönböztetünk:

- rövid
- közepes és
- hosszú állású kosztümkabátot.

Az ujj többnyire kétvarrásos, bevarrott ujj, a vállat – divattól függően válltömés hangsúlyozza. Klasszikusnak az egysoros gombolású, ~ a tomporvonalig érő, a férfi zakóhoz hasonló gallér- és kihajtó megoldással készült kosztümkabát tekinthető. Leginkább térd alatt érő egyenes szoknya vagy egyenes vonalú nadrág illik hozzá.

A kétsoros gombolású modellek általában az alkalmi összeállításra jellemzőek, elsősorban erősen karcsúsított szabászati megoldással.

Azon túl, hogy a blézer egy- vagy kétsoros, a megjelenésben fontos szerepe van a válltömésnek. A legtöbb női alkat számára előnyös – a nem túl erős válllemelés, függetlenül az aktuális divattól.

A női divatban, mint közismert kevésbé érvényesülnek szabályok és tiltások. A designer modellek rendkívül változatos ruhadarabok, szoknyával vagy nadrággal, egyedi stílusban, az aktuális trendnek megfelelő sziluettel.

5. ábra. Tweed kosztüm

A női ruhatár kedvelt darabjai a fantáziamodellek. Lehetnek egészen rövid boleróval vagy térdig érő kabáttal készültek, gallér nélküliek éppúgy, mint állógallérosak. Ezek a fazonok többnyire más ruhadarabokkal nem kombinálhatók.

6. ábra. Yves Saint Laurent nadrágkosztüm

A divatban külön fogalom az örök Chanel kosztüm. Jellemzője a paszpólozás, az ékszergombok, zsebfedők. Egyenes a kiskabát és a szoknya is. Kiegészítői a selyem blúz vagy top, a gyöngysor. Alapanyaga tweed vagy buklé, apró mintás vagy kockás szövet. Chanel kosztümöt mutattunk be az 1. ábrán.

Yves Saint Laurent a 2008-ban elhunyt divattervező nevéhez köthető az un. szafari kosztüm és a női szmoking.

7. ábra. Különleges YSL modell

További elnevezések és formaváltozatok:

1. Szabászkosztüm: Testre szabott, kihajtott fazonú női zakó – franciául tailleur – jellemzője a kiváló minőségű időtálló alapanyag és a férfias kidolgozás. A kosztüm szoknyája mindig szűkszabású és mindig a zakó anyagából készül.
2. Spencer: Rövid, derékig érő, a testet követő forma.
3. Blézer: Sportosan elegáns, egy vagy kétsoros gombolású, kihajtott gallérral.
4. Caban: Hosszú állású, általában kétsoros gombolású.
5. Cardigan: Fazon nélküli, egyenes szabású, csípőig érő.
6. Bluzon (lamber): Rövid, kényelmes bőségű, a derekán és az ujján pántba fogott.
7. Komplé: (jelentése: teljes, egész) szoknyából vagy ruhából, kosztümből vagy nadrágkosztümből álló kabáttal vagy egy hosszú zakóval kiegészített együttes.
8. Compose: (francia szó, jelentése: összetett) Különböző, de színben egymáshoz illő ruhadarabok együttese, ahol az egyik rész anyaga a másik rész díszítőanyaga.

8. ábra. Blézer nem szokványos összeállításban

2. A szoknya

Régebben a protokoll csak a szoknyát fogadta el a business megjelenésben. Napjainkban a nadrág és a szoknya egyenrangúnak tekinthető.

Fentiekre jó példa Angela Merkel német kancellár, aki a protokolláris alkalmakkor is, szinte mindig nadrágot visel.

A szoknya legjellemzőbb – és a divattal legszembetűnőbben változó külső jegye a hossza.

A szoknya hosszát három tényező befolyásolja döntően: az alkalom, a kor és nem utolsósorban a láb formája!

Stílustanácsadók véleménye szerint még a legfiatalabb korosztály sem viselhet a hivatalos munkahelyi megjelenéskor olyan szoknyát, amely leülve, több mint két ujjnyival ér a térd fölé!

A szoknya sziluettje lehet szűk, egyenes és lefelé bővülő. Legáltalánosabb a derékra szabott megoldás, de az utóbbi években divatosak a csípőszoknyák.

A szoknyákkal részletesebben a továbbiakban nem foglalkozunk, ezt a tananyagot az SZT002 munkafüzet dolgozza fel. Ugyancsak az SZT002 munkafüzet foglalkozik a női nadrágokkal is.

3. Kabátok

A kabátok ősei hatalmas méretű gyapjú leplek, szőrmedarabok voltak. A fejre húzható csuklyás formát már időszámításunk kezdetén is viselték. A mai értelemben vett kabátforma kialakulása XIV. Lajos korára tehető – a férfiak justaucorps viseletére vezethető vissza. Ujjával igazából az 1800-as években kezdték hordani. A nők, a férfiak kabátformáit vették át.

9. ábra. Kétsoros férfias vonalú női kabát

Kabátok azok a felsőruházati darabok, amelyek alatt ruhát vagy akár kosztümöt viselnek. A kabátokat alapvetően az évszak szerint csoportosíthatjuk:

- téli kabátok és
- átmeneti kabátok (ősszel és tavasszal viselt kabátok) csoportjára.

Használunk elnevezéseket, melyek a viselési alkalomra utalnak, pl. esőkabát, autóskabát vagy utalnak a szabászati megoldásra pl. sátorkabát vagy a viselettörténeti eredetre pl. redingote (lovaglókabát).

10. ábra. Klasszikus női kabát/redingote fazon /

A felsőkabátok stílusát sziluett (vonalvezetés) szerint is rendszerezhetjük.

Testet követő sziluett: Szűk ujj, a karöltőből kiinduló és az aljavonalig tartó karcsúsító varrás (bécsi varrás) jellemzi. Válla természetes szélességű.

11. ábra. Karcsúsított sziluett

I vonalú kabát: Kisméretű válltömés és szűk nyak jellemzik. Általában egysoros gombolású, lehet magasan gombolódó, nincs karcsúsítás.

H sziluett: Kényelmes, ejtett vállú, az I vonal szélesebb változata. Széles a váll, gyakran vállpántos. Nagy zsebek, öv, széles gallér jellemzi, leginkább kétsoros gombolású.

X vonalú kabát: Erőteljesen karcsúsított, lefelé bővülő vonalú. Egy- és kétsoros gombolású, gyakran sálgalléros. Jellemző a karöltőnél ráncolt, lefelé szűkülő sonkaújj.

Y sziluett: Erőteljesen szélesített váll jellemzi. Gyakran kétsoros gombolású. Készül raglán ujjal is.

A vonal: Raglán vagy ejtett természetes váll, szűk ujjak, erőteljes trapézforma jellemzi (sátor vonal). Egy- vagy kétsoros gombolású, keskeny, lekerekített gallérral készül.

12. ábra. A-vonalú kabát

V sziluett: Nagyon széles váll, raglán-, denevér-, vagy T-ujj. Kámzsanyakú, gyakran kapucnis. Leginkább egysoros gombolású.

O vonalú kabát: gömbölyű váll, bevarrt ujj jellemzi. Rövid fazonú, inkább dzseki. Húzózárral, kötött szegéllyel, bőségsszabályozóval készül.

13. ábra. O-vonalú sziluett

Minden kabátot feldob a valódi vagy műszőrme dísz. A galléron, ujjá alján, esetleg elejeszélén és/vagy a kabát alján alkalmazzák. Óvatosan kell bánni a tisztítással!

4. Dzsekik és rövid kabátok

Általában dzsekinek azokat a sportos, rövid kabátokat nevezzük, amelyeknek fő funkciója az időjárás viszonyosságával szembeni védelem. Hossza szerint lehet fenék alá érő fazon, többnyire "I" vonalú. Optikailag nyújtja az alakot, különböző melegítóbéléssel pl. műszőrmével is készülhet és általában kapucnis. A rövid fazon, az "igazi" dzseki hossz a derékig érő. Sziluettje "O" – főként a fiatalok viselete, hossza nem igazán véd a fagyos időjárástól.

14. ábra. Rejtett záródású dzseki

15. ábra. Pufi dzseki

Dzseki alatt nem illik blézert viselni!

Az alapruhatárba célszerű hosszú – legalább fél lábszárig érő kabátot választani. Egy elegáns kabát még napjainkban is komoly anyagi beruházás, általában több évig szolgálja viselőjét. Ezért is előnyösebbek az aktuális divattól független, klasszikus fazonok. A kabátnak olyan bőnek kell lennie, hogy kényelmesen alávehető legyen a kosztüm. Az alapdarab célszerűen fekete vagy sötétszürke – így esti viselethez is alkalmas. A ballonkabát a ruhatár hasznos darabja, véd a hideg és az eső ellen. Előnyös a sima vonalú és akárcsak a szövetkabát esetében, alá kell férnie a kosztümnek.

16. ábra. Fiatalos összeállítások

ALAPANYAGOK

A legjobb kabátanyag természetesen a gyapjú, az angórával vagy kasmírral kevert gyapjú. A ballonok hagyományosan pamutszövetből készülnek. Napjainkban a legkorszerűbb textíliák tökéletesen lepergetik a nedvességet, taszítják a szennyeződést. Az alábbiakban néhány anyagfajtát a kereskedelemben használatos – és a köztudatban is elterjedt néven mutatunk be.

A ballonkabát akkor felel meg rendeltetésének, ha valóban védelmet nyújt, nemcsak a szél, de az eső ellen is. Bő szabásúnak kell lennie, hogy elférjen alatta a kosztüm. Célszerű a sima szabásvonal, ne legyen rajta túl mély hasíték, mert akkor nem véd eléggé. Készülhetnek a ballonok kivehető melegítőbéléssel is, ezek enyhe télen is hordhatók.

17. ábra. Ballonkabát (trenchcoat fazon)

Buklé (francia boucle = hurkos): Csomós felületű szövet.

Seviot: Kopásálló, fésűs vagy kártolt gyapjúsövet.

Donegal: Kártolt, csomós felületű gyapjúsövet.

Flaus: 3–5 fonalrendszerrel gyártott, hosszú száltakarójú kártolt szövet.

Halszálkás szövet: Ék alakú, sávolykötésű anyagok összefoglaló neve.

Plüss: Szintetikus szálból, magas száltakaróval készülő szőrmeutánszat.

Plaid (francia, vállkendő, úti takaró): Bolyhozott, tarkán szőtt kockás anyag.

Setland: Kártolt gyapjúsövet, kissé szúrós felületű.

Tweed: Kártolt gyapjúsövet, durva, kevert, noppas fonalakból.

Az utóbbi évtizedekben jelentős fejlődés ment végbe az alapanyagok területén. Az ún. "funkcionális textíliák" tulajdonságai közé tartoznak a

- kiemelkedő mechanikai tulajdonságok
- hőmérsékletszabályozás
- könnyű kezelhetőség stb.

Az öko- és biotextíliák előállítása, használata és megsemmisítése kevésbé terheli a környezetet, mint a hagyományos anyagok.

Érdemes megismerkedni néhány kifejezéssel, az új textíliákkal kapcsolatban.

Membrán: A membrán egy nagyon vékony fólia, szél- és vízzáró, légáteresztő. Felvihető akár a szövet belsejére vagy a szövet és a bélés közé. A membrán képes a hőmérsékletkiegyenlítésre és jól véd az időjárás ellen. Legismertebb membránok a Gore-Tex és a Sympatex. Az időjárás elleni extra védelem nagyon előnyös – többek között a dzsekiknél.

Bevonat (Beschichtung, coating): A textilanyag felületét valamilyen anyaggal bevonják, hogy vízálló vagy légáteresztő legyen. Olcsóbb, mint a membránrendszer, de kevésbé tartós.

Softshell: A dzsekik új generációja. Két- vagy háromrétegű ruházat. Egyik legfontosabb tulajdonsága, hogy rendkívül könnyű. Készülhet membránnal vagy membrán nélkül. Kopásálló, puha és elasztikus.

18. ábra. Gyapjúsövet trench-coat

BÉLÉSANYAGOK

A bélés feladata a ruhadarabok belső kidolgozásának takarása, a ruha használati értékének növelése. A bélés emeli a ruha minőségét. A bélés védi az alapanyagot az izzadástól, kopástól, szennyeződéstől. A bélelt ruhadarabok alaktartóbbak, jobb a hőszigetelő képességük. Bélesszövetként használható a taft, szatén, serge, különféle poliészter vagy viszkóz lánchurkolt kelme.

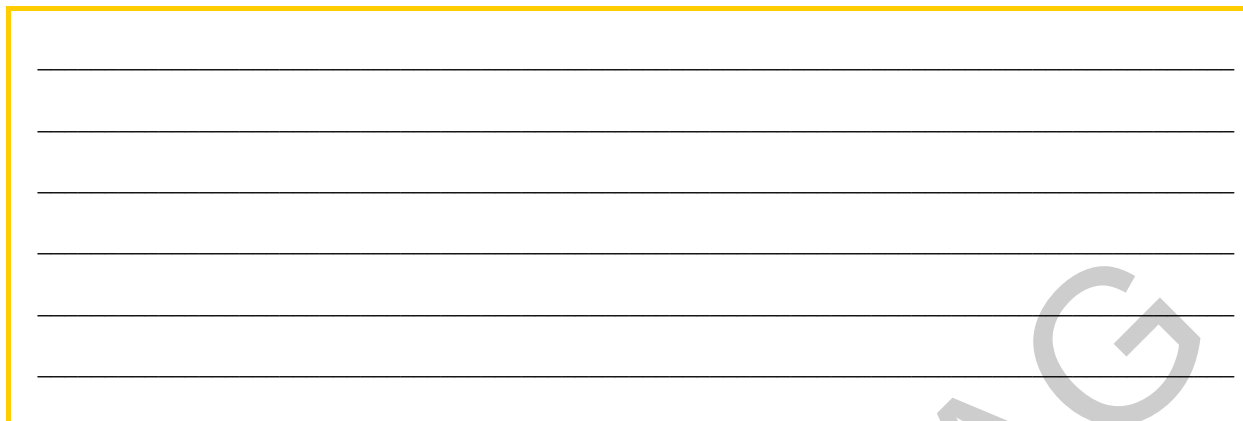
TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Gyűjtsön divatfotókat és/vagy divatrajzokat női kosztümökről! Ragassza fel és elemezze a modelleket stílus, viselési alkalom, ajánlott korosztály, alapanyag stb. szerint!

MUNKANYAG

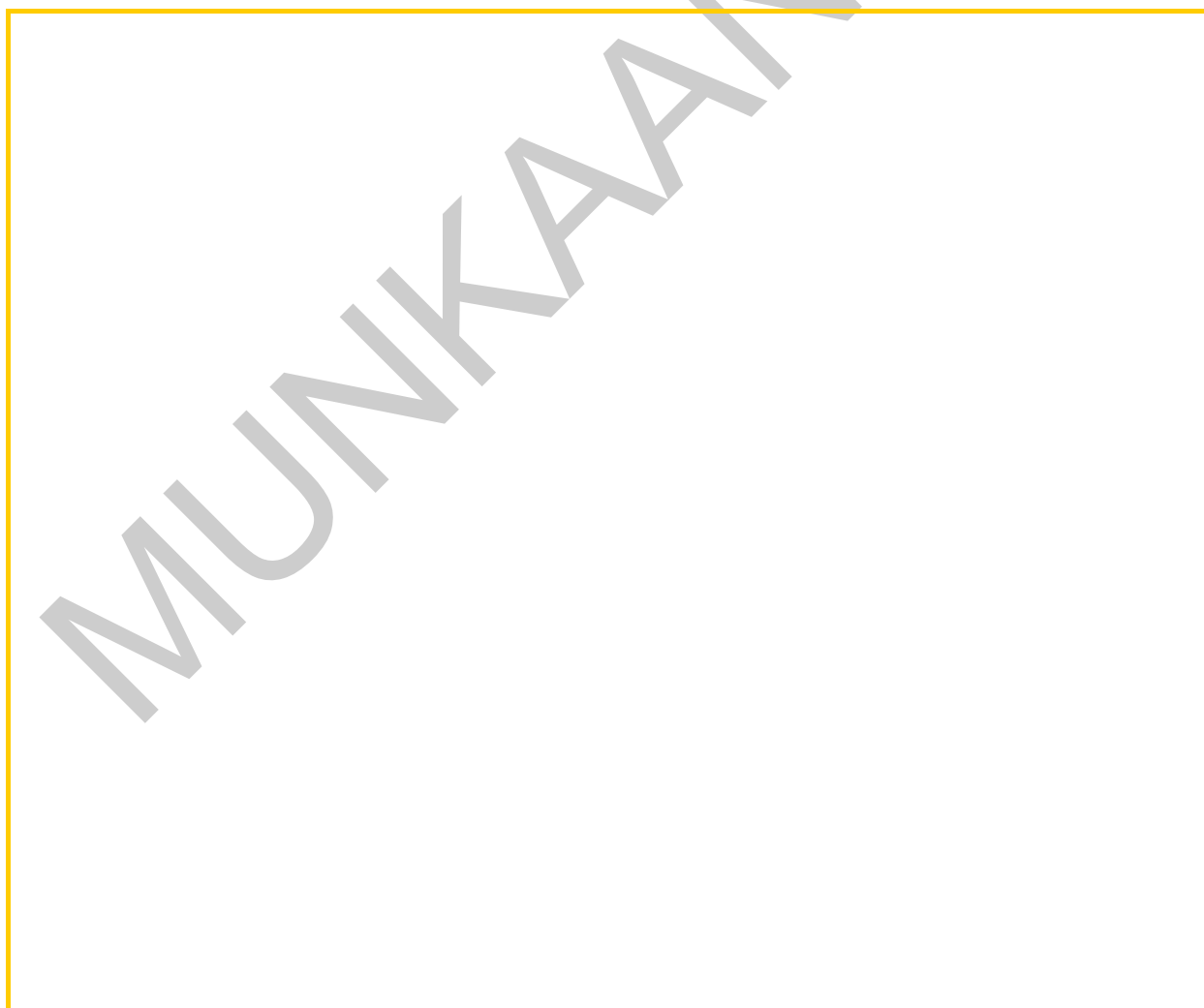
NŐI KOSZTÜM ÉS KABÁT FORMAVÁLTOZATAINAK ÉS TEXTÍLIÁINAK MODELLRAJZON VALÓ MEGJELENÍTÉSE

Modellek elemzése

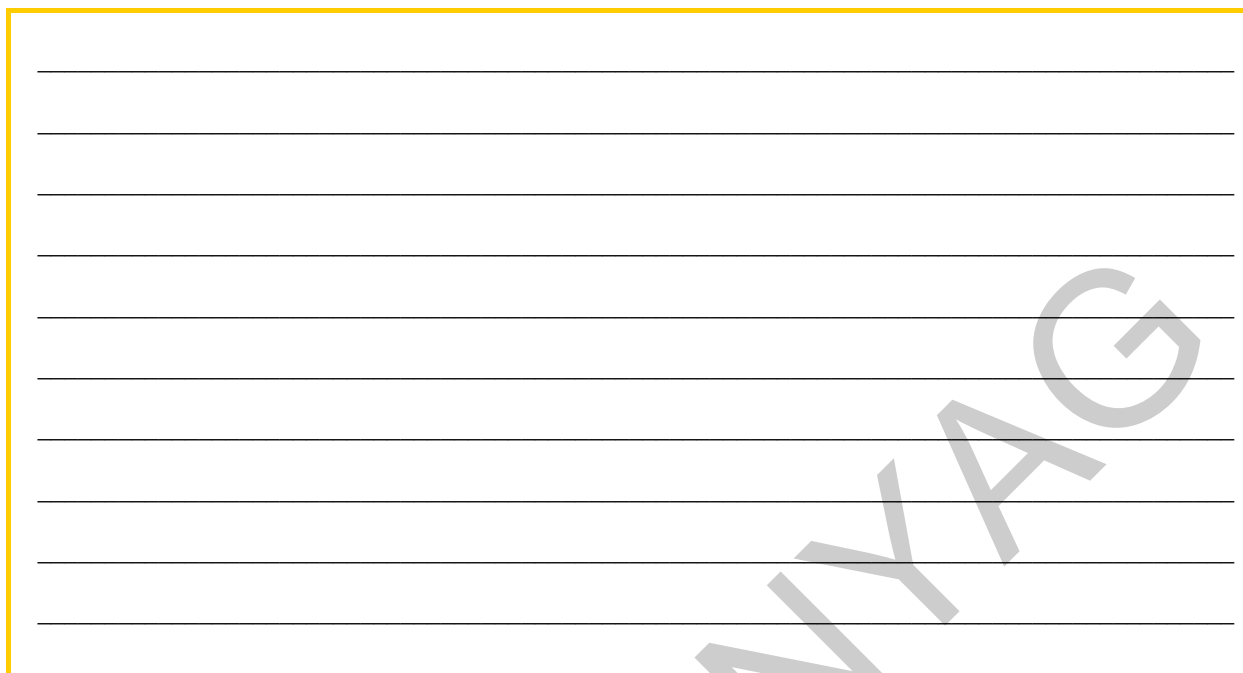

2. Gyűjtsön divatfotókat és/vagy rajzokat női kabátokról! Ragassza fel és elemezze egy modell sziluettjét!

Ragasztás

Sziluettt elemzése a váll-, a derék-, a csípő- és a térdvonalon!

3. Gyűjtsön divatfotókat és/vagy divatrajzokat női dzsekikről! Ragassza fel! Figyelje meg, milyen kellékek (gombok, cipzárok, csatok, passzék, bélések) teszik egyedivé a választott modelleket! Készítsen feljegyzést!

MUNKANYAG

Dzsekik jellegzetességei

A rectangular box with a yellow border, containing ten horizontal lines for drawing or writing. A large, light gray watermark reading 'MUNKANYAG' is diagonally across the page.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Figyelje meg a fotón látható kabátot! Elemezze a Tanulásmódszerben alkalmazott módszerrel (sziluett, alapanyag, alkalom, kor, díszítőelemek stb.)

19. ábra.

Blank lined area for student response.

2. feladat

Figyelje meg a fotón látható farmer-blézer összeállítást! Elemezze a stílust, tegyen javaslatot a blézer alapanyagára! Írja le, milyen korosztálynak és milyen alkalomra javasolja ezt a megjelenést!

20. ábra.

3. feladat

A képen különleges trenchcoat stílusú kabátot lát. Írja le, milyen stílusjegyek ismerhetők fel a modellen és mik a modell különlegességei!

NŐI KOSZTÜM ÉS KABÁT FORMAVÁLTOZATAINAK ÉS TEXTÍLIÁINAK MODELLRAJZON VALÓ
MEGJELENÍTÉSE

21. ábra.

Trenchcoat stílusjegyek:

Különlegességek:

MEGOLDÁSOK

1. feladat

X sziluett, kétsoros gombolás, lefelé erőteljesen bővül, derékban karcsúsított. Széles gallér és kihajtó. Élénk, piros szín, fekete, fehér, szürke kiegészítők. Fiataloknak illik, nem üzleti megjelenés.

2. feladat

Elegáns, mégis modern és fiatalos. Férfias, klasszikus fehér blúz nőies fodorral a kézelőn. Szűk farmer, bőr kiegészítők (öv, csizma). Szolid hajviselet, de merész fülbevaló. Nem formális megjelenésre alkalmas délelőtt-délután, esetleg üzleti utazáshoz.

3. feladat

Trenchcoat stílusjegyek: Magas gallér, széles kihajtó, váll-lap, öv.

Különlegességek: Elöl rövidebb, hátul hosszabb, szoknyaszerű sziluett, szűk ujj – bő visszahajtott kézelő, paszpólozás, ráncolt zsebek.

KOSZTÜMÖK ÉS KABÁTOK RAJZOLÁSA

A művészi divatrajznak múltja van. A múlt néhány nagy alakjára utalunk az SZT001 számú munkafüzetben. Itt, most a bevezetőben a francia René Gruau (1909–2004) nevét említjük meg, akinek a 22. és a 27. ábrán látható két nevezetes divatillusztrációja.

Gruau bámulatosan bánt az ecsettel. Az 50'es években egyre sűrűbben jelentek meg divatillusztrációi különböző divatmagazinokban. Nevezetesen Dior jellegzetes New Look stílusú ruháinak ábrázolásai.

ESETFELVETÉS, MUNKAHELYZET

Az első fejezetben leírt feladatot sikeresen elvégezte, gazdag gyűjteményt állított össze divatfotókból és nagy mennyiségű anyagmintát is beszerezett. További feladata egy-egy jellegzetes fazon szemléletes bemutatása modellrajz segítségével.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A divatgrafika a ruhák ábrázolásának művészi módja. A legnagyobb divatházak grafikusokkal készítetik el kollekciójuk bemutatását trendkiadványok, reklámanyagok céljára. A grafikusok élő modellekről készítik látványos alkotásaikat, melyekre az eltúlzott arányok, figyelemfelkeltő színek, feltűnő részletek, életszerű anyagábrázolás jellemző. Legfontosabb céljuk a trend, a hangulat, a tervezői "álom" bemutatása.

A rajz legegyszerűbb és ezért leggyakrabban használt testbeállítása az, amikor a figurát közvetlenül szemből, egyenes vállal és csípővel, elmozdulás nélkül ábrázoljuk.

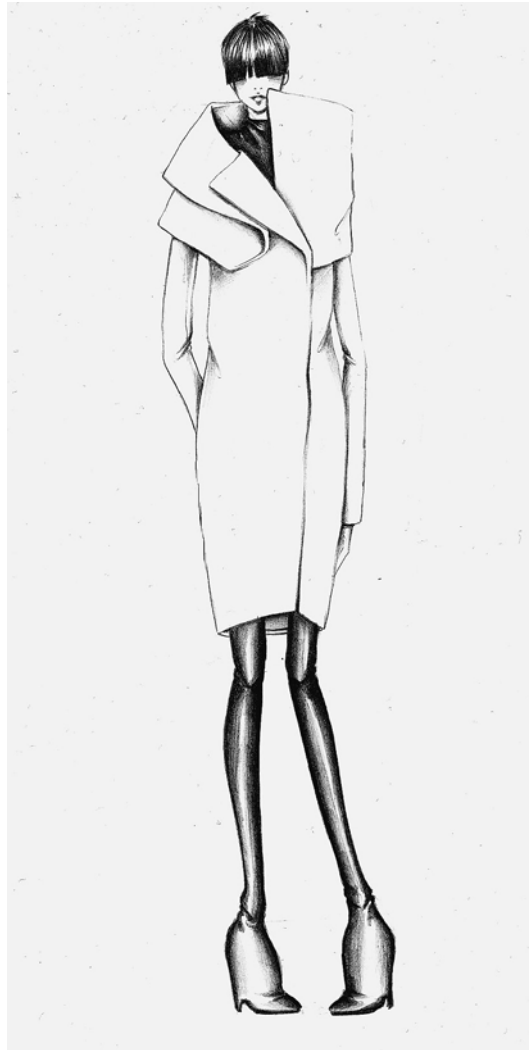
Ilyen ábrázolást alkalmaztunk az SZT003 számú munkafüzetben a próbabábu és a női arányfigura rajzolásakor.

Ha a figurát így ábrázoljuk, a középvonal (szimmetriatengely) azonosan fut az egyensúlyi tengellyel. A divatrajzok ebben a pózban is változatossá tehetők, ha variáljuk a kéz-, fej- és lábtartásokat. A frontális ábrázolásnál a ruha legtöbb (szimmetrikus) részlete könnyen megrajzolható.

22. ábra.

Divatrajzok készítésénél szükség lehet a háta- és az oldalnézet megrajzolására is. A háta nézet gyakran csak figura nélküli rajz. Az oldalnézet fontos lehet nadrágok, egyes sziluettek és ujj megoldások ábrázolásánál. A frontális beállításokon jól megfigyelhető az anyag vastagsága, esése, az, hogy a ruha hogyan burkolja be a testet.

23. ábra.

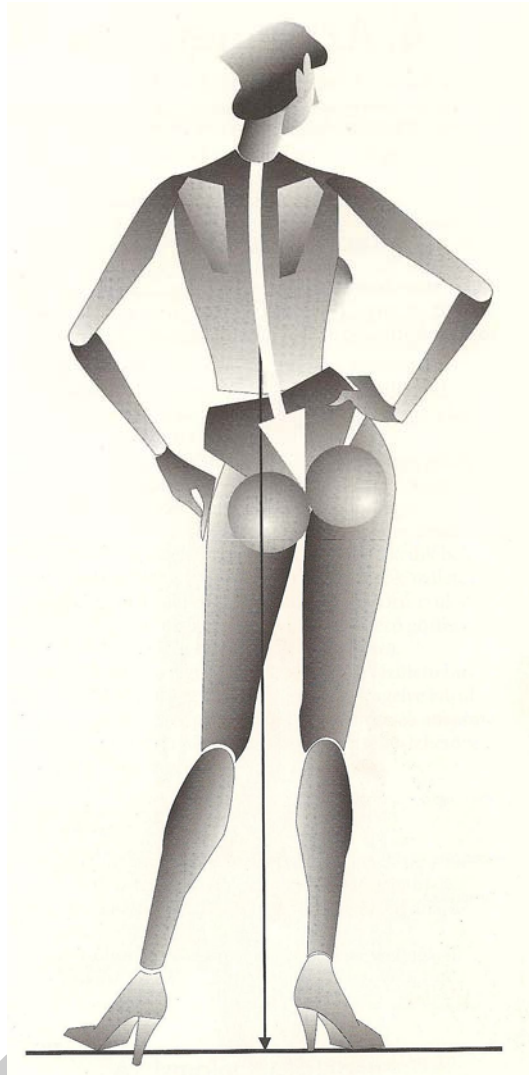
A pihenő állásban lévő emberi alak ábrázolása már az antik görög művészetben is megfigyelhető. Ennek a rajzi begyakorlása nagyon fontos ahhoz, hogy mutatós és statikailag is helyes modellfigurákat tudjunk rajzolni.

A következő ábra erőteljesen elmozdult figurát ábrázol.

24. ábra.

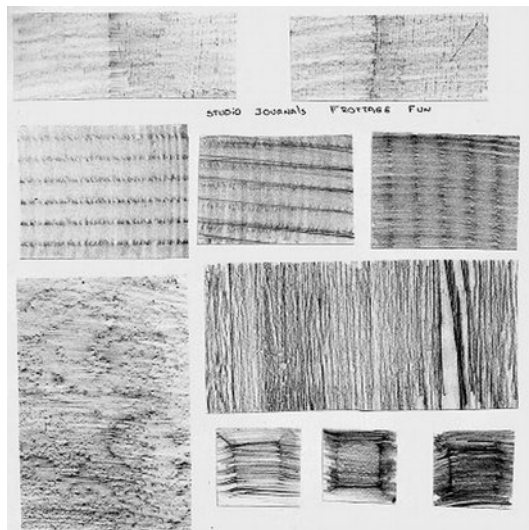
Hátulnézet is az elől nézet elemeiből rajzolható meg.

25. ábra.

A tónusozással térhatást érhetünk el.

Textíliák ábrázolásánál elsősorban az anyag vastagságát, "esését" és felületi tulajdonságait kell vizsgálni (fényvisszaverő képesség, mintázat, bolyhos, szőrös vagy szintetikus felület). Az anyagminőségek kifejezhetők különböző festészeti technikákkal (lásd. SZT003). Hatásosan alkalmazható a "frottázs" vagy más fröcskölt vagy roncsolásos technika.

26. ábra.

Frottázs (francia froter, dörzsöl igéből származik): Készíthető ceruzával, szénnel, Conté-kréttal vagy pasztellel. Ezt az eljárást akkor alkalmazzuk, ha mintás, anyagszerű (textúrás) felületet akarunk létrehozni. Szükség van egy nagyon puha, vékony papírlapra, melyet a textúrás, durva felületre helyezünk. A grafittal vagy más puha rajzeszközzel átdörzsöljük a felületet. A felhasznált átdörzsölt felület lehet pl. fakéreg, durva szövésű textil, háló, tapéta, csippke stb.

Ha a textíliának finom, de távolról is jól érzékelhető mintája van, érdemes a grafikán is precízen megfesteni vagy legalább valami hasonló ornamentikával jelezni. Ezt azonban nem feltétlenül fontos a textil egész felületén végigvinni, elég, ha csak egy-két világosabb részen mutatjuk be. A legszebb, ha a szabásvonalak mentén és a ruharedők kezdetén sötétebb ceruzával rajzoljuk meg a részleteket. Grafika készítésénél legfontosabb kérdés, hogy milyen jellegű az ábrázolandó viselet. Egy finom anyagú, lágy mintájú alkalmi öltözet realisztikusabb ábrázolásmódot kívánhat. Egy extravagáns, intenzív színű, feltűnő mintájú ruhát pedig, akár síkszerű, az öltözet fény-árnyék változásaira "fittyet hányó" extrém grafika fejezhet ki jobban. A legfontosabb a textíliák ismerete és tulajdonságaik tüzetes vizsgálata.

27. ábra.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Divatrajz készítésénél előnyösen alkalmazhatók a sémafigurák. Természetesen – ha önálló stílust akarunk kialakítani – sok gyakorlással – az arányfigura segítségével – megrajzolhatjuk saját sémafiguráinkat. Ha vázlatot (layout) készítünk és rendelkezünk jól bevált sémafigurákkal elég egy átlátszó papírral átmásolni. Felhasználhatjuk ellenőrzésre is, a helyes arányok megállapításához, illetve segítségükkel újabb beállításokat kísérletezhetünk ki.

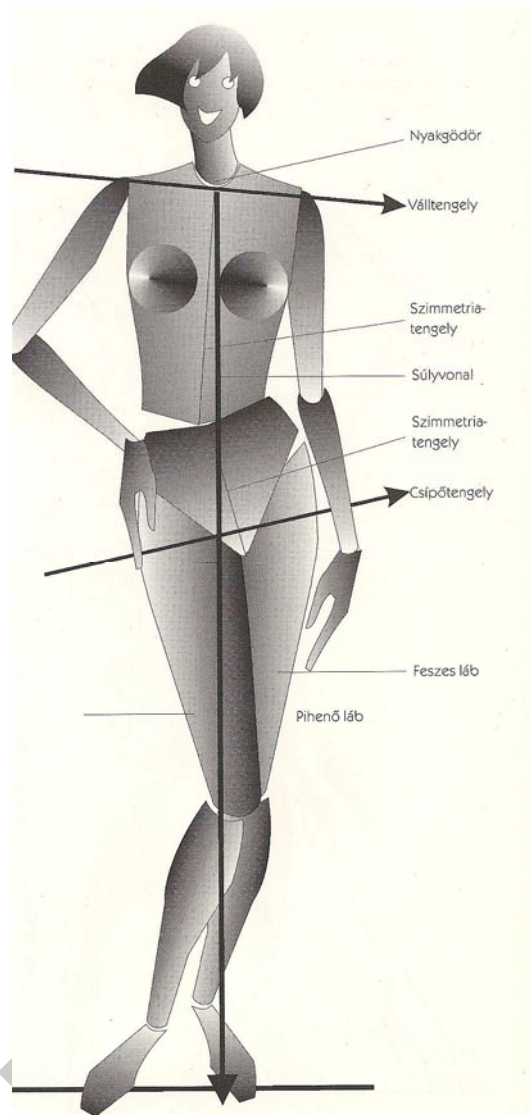
Több SZT elem is foglalkozik a számítástechnika ruhaipari alkalmazásával, grafikus-, tervező- és rajzoló programokkal. Itt röviden az AccuMark V-Stichert említjük meg. Felgyorsítja a tervezést, tetszőlegesen változtatható az alapanyag színe, mintázata, a textília fizikai tulajdonságai. 3D-ben próbababán jeleníthetők meg a modellek – sőt kiegészítők is hozzáadhatók. A virtuális ruhadarabbal néhány perc alatt korrigálható a modell a megrendelő igényei szerint – és ehhez még személyes találkozásra sincs szükség. Bár nem pótolja az egyedi divatrajzokat, felbecsülhetetlen segítség a marketing munkában. V-Stitcher segítségével a legújabb kollekciók katalógusa már akkor elkészíthető, amikor a ruhadarabok még fejlesztés alatt állnak.

1. A 003 sorszámú SzT elem munkafüzetében megtalálható a női arányfigura szerkesztése. A megszerkesztett arányfigura segítséget nyújt modell- és divatrajzok készítéséhez.

- Rajzolja meg a test elől nézeti sziluettjének kontúrvonalát!
- Töltse ki a felületeket tónusokkal vagy feketével!
- A vonalak mentén vágja szét a figurát!
- A törzset a nyakkörnél a kartagozódás – illetve a derék köldök vonalán vágjuk szét!
- Az eleje – középvonalnál maradjon egybe, ehhez igazítható a gombolás vonala (elfordított törzsnél az elejét is el kell vágni)!
- Az alsó végtag a figura lágyékvonalán válik szét.
- A térd-, boka-, könyök- és a csuklóízületeknél ívesen kell szétválasztani a figurát.
- A kontraposzt a kivágott testrészekkel modellezhető.

Kontraposzt = ellentétes irányú mozgásokból összetevődő egyensúlyi helyzet

A kontraposzt úgy érhető el, hogy az egyik lábra helyezzük a testsúlyt, így a másik pihenő állásba kerül. Csípőre tett kézzel a manökenek jellegzetes testtartása. Segítségként bemutatunk egy női figurát kontraposzt állásban.

28. ábra. Kontraposzt

2. Készítsen figurája segítségével különböző beállításokat modellfotó alapján! Állítsa be a mozdulatokat és rajzolja körbe a figurát!

- Rajzolja meg a nyakgödörtől a test súlyvonalát!
- A függőlegestől való eltérésnek megfelelően a lábtagozódási pontot beállítjuk (a példánál jobbra).
- Megdöntjük a medencét (példánkon balra).
- A válltengelyt a nyakgödör körül kissé jobbra billentjük.
- Beállítjuk a kezek irányát.

A végtagok kapcsolódási helyeit (vállcsúcspont, lágtagozódási pont) nem szabad túl messzire tenni a törzstől! Ez a valóságban is lehetetlen lenne!

MUNKANYAG

29. ábra. Túlzó mozgást ábrázoló figura

3. Tanulmányozza a 25. ábrán lévő hátulnézeti figurát! Készítsen kivágott figurájával különböző beállításokat!

A hátulnézet is az elől nézet elemeiből rakható össze.

MUNKANYAG

4. Válasszon modellfotót női kosztümről, ábrázolja elől- és hátulnézetben, kontraposzt beállítású figurán!

5. Válasszon modellfotót női kabátról, ábrázolja elől- és hátulnézetben kontraposzt beállítású figurán!

NŐI KOSZTÜM ÉS KABÁT FORMAVÁLTOZATAINAK ÉS TEXTÍLIÁINAK MODELLRAJZON VALÓ MEGJELENÍTÉSE

6. Tanulmányozza és hasonlítsa össze a 30. ábrán látható ábrázolási módokat! Készítsen jegyzetet!

30. ábra.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Válasszon divatfotót rövid kosztümkabátról! Rajzolja le elől nézetben modellfigurán vagy próbabábun, vagy önállóan!

2. feladat

Válasszon divatfotót női dzsekiről vagy kabátról! Készítsen róla rajzot az 1. feladatban
leírtak szerint!

3. feladat

Válasszon divatfotót tetszőleges női kosztüms összeállításról! Ábrázolja modellfigurán színes, szabadon választott eszközzel!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A bemutatott megoldás csak minta!

31. ábra.

2. feladat

A bemutatott megoldás csak minta!

32. ábra.

3. feladat

A bemutatott megoldás csak minta!

33. ábra.

34. ábra.

35. ábra.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Cser Andor: Szabadkézi rajz, modellrajz

Estu-Molnárné-Zsédenyiné: Ruhaipari technológia, Műszaki Könyvkiadó 1999

Europa Lehrmittel: Modellrajz, Magyar Divat Intézet, Göttinger Kiadó 1999

Faux, Susie: Az ideális ruhatár, Geopen Kiadó 2001

Harrison, Hazel: Művészakadémia, Glória Kiadó 1996

Henderson-Henshaw: Találd meg a színeidet, Gabo Könyvkiadó 2006

Kortvélyessy-Molnárné: Női ruhák készítése, Műszaki Könyvkiadó 2003

Reigler Gyuláné: Női ruhák készítése, Göttinger Kiadó

Schiffer Miklós: A stílusos nő, Officina'96 Kiadó 2002

Spillane, Mary: Stíluskalauz, Park Könyvkiadó 1992

Szűr Krisztina: Stylist Kézikönyv I., Regun Press Kiadó Kft. 2006

Wisniewski, Claudia: Divatlexikon, Athenaeum 2000 Kiadó 2001

Divatmarketing, 2006. október, 12. évfolyam 8. szám

Textilforum XVIII. évfolyam 359. szám, 2008. augusztus 18.

Textilforum XVIII. évfolyam 361. szám, 2008. október 13.

www.divat.hu

www.divatrajz.hu

www.fashion.com

www.kredigra.org

AJÁNLOTT IRODALOM

Cser Andor: Szabadkézi rajz, modellrajz

Europa Lehrmittel: Modellrajz, Magyar Divat Intézet, Göttinger Kiadó 1999

Harrison, Hazel: Művészakadémia, Glória Kiadó 1996

Körtvélyessy–Molnárné: Női ruhák készítése, Műszaki Könyvkiadó 2003

www.divat.hu

www.divatrajz.hu

www.fashion.com

www.kredigra.org

A(z) 1299–06 modul 005–ös szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
54 542 01 0010 54 02	Ruhaipari technikus
51 542 02 0000 00 00	Szabász

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
16 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató